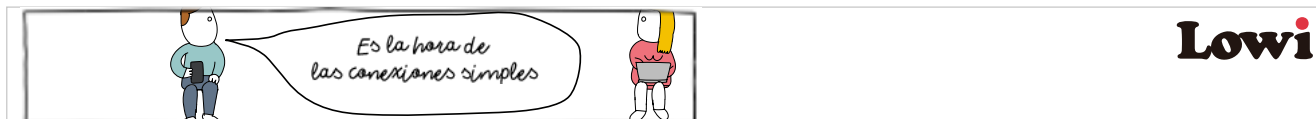

Menú

C.Valenciana Más noticias Deportes Economía Opinión Cultura Ocio Vida y Estilo Participación Multimedia

Levante-EMV » València

Suscriptor

1

Els consumers i els matuters dels fielats

Les fràgils casetes dels fielats construïdes de fusta eren freqüentment objecte de la ira popular - El 1907 es destruïren quaranta-quatre casetes

Francesc J. Hernández | Departament De Sociologia Universitat De València | 02.07.2017 | 00:20

Duanes. Durant molts anys, les mercaderies introduïdes a la ciutat havien de pagar unes taxes als fielats. Consumers i matuters s'enfrontaren freqüentment, amb incidents que produïren ferits o la cremada de les casetes dels fielats.

Fins fa uns cinquanta anys, els accessos a València estaven marcats per fielats o burots, petites dependències on eren sotmeses a control les mercaderies que havien de pagar una taxa per ser introduïdes a la ciutat. En realitat, el fet de disposar d'aquest tipus de duanes on es cobraven impostos és antic, es remunta a les «alcabales» àrabs (paraula relacionada, tal vegada, amb les «càbales» dels jueus). Probablement, aquest control estiga a l'origen dels topònims la «Xerea», derivat de l'àrab «Bab al Xaria», la «Porta de la Lleï», que tindria a veure amb el control de les mercaderies que anaven o tornaven del Grau pel carrer del Mar, i el «Contrast», que indicaria, com em va explicar l'investigador Rafel Sena, el lloc on es controlarien o «contrastarien» les mercaderies pel camí de Russafa. Més modernament hi hagueren els fielats. Amb el temps se'n feren unes vint oficines fixes, on es cobraven els drets d'entrada dels articles que llauradors o viatgers volien introduir a la ciutat. Es trobaven, per exemple, a l'Escorxador, a la Porta de Quart, a l'antiga de Sant Josep o la Petxina, al Pla de la Saïda, a la Porta de Serrans, al pont del Mar, a Russafa, a Sant Pau, al carrer Jesús, a Sant Vicent Extramurs, és a dir, al camí Real de Madrid, prop de la Creu Coberta, a Orriols, tot just a la cruïlla de les avingudes Doctor Peset Aleixandre, Primat Reig i Constitució, i els carrers Sagunt i Sant Domènec Savio (un indret anomenat popularment «el fielat»), al carrer Conca, junt a l'antiga via del ferrocarril, al de Colom i a l'eixida de les estacions de tren: a l'antiga del Nord (de la companyia Caminos de Hierro del Norte de España), que estava a l'actual plaça de l'Ajuntament, a la de Castelló de la Ribera, a l'estació d'Aragó, de la qual es conserven les dues torres que funcionaren com a fielats i bàscules municipals, i la nova estació del Nord, que enguany fa un segle d'existència i que potser hauria de rebatejar-se, aprofitant l'avinentsa, com a «Estació de València», i llevar-li la seua antiga denominació. També n'hi hagueren llocs de control menys importants a carreteres i camins, anomenats «registres». En algun temps, la premsa informava fins i tot de les quantitats econòmiques arreplegades per les taxes, allò que també s'anomenava «drets de portes».

Els consumers i els matuters dels fielats

Fotos de la notícia

Suscriptor | València

Contenido exclusivo para suscriptores digitales

El concejal de València quiso posar tras la entrevista en el

Pere Fuset: "Una minoría muy hostil se cree ama y señora de las Fallas"

El edil defiende que en estos dos años se ha empoderado al mundo de las Fallas y que el estudio...

Los decanos del skate

Alcanzan los 40 años, pero nunca han dejado el monopatín de lado. Los

veteranos de las pistas de...

Los hijos del Metropol

La familia Obiol se instaló en el edificio del cine el año de su inauguración y allí

nacieron los...

Todas las noticias de València

Els fielats estaven atesos per uns empleats d'una companyia arrendatària, anomenats «consumers» o «burots», com el nom de la dependència mateixa, paraula que potser derive del francès «bureau», però també, com indica el diccionari d'Alcover i Moll, del significat de «burot» com a «persona indiscreta, que xerra massa o obra apressadament» (allò que en castellà diuen «botarate»). Els enemics naturals dels consumers eren els «matuters», val a dir, aquelles persones que es dedicaven a passar mercaderies «de matuta», és a dir, a introduir la «matuta» sense pagar les taxes. A les dependències dels fielats també hi havia freqüentment guàrdies municipals, veterinaris de servei, per controlar la salut del bestiar, i una «matrona», una agent per escorcollar les dones, i que va resultar necessària quan, per exemple, dues monges intentaren introduir de matuta oli i botifarres el setembre de 1903 pel fielat de Serrans. Curiosament, el mateix mes, el frare Luis Pérez intentà introduir subreptíciament una llonganissa d'un quilo i una ampolla de Xerès per la Glorieta. També es detectaven de vegades bicicletes o carruatges amb dipòsits d'alcohol clandestins.

Les fràgils casetes dels fielats construïdes de fusta eren freqüentment objecte de la ira popular. En les revoltes de juliol de 1899, unes cent persones envoltaren el fielat de la Petxina, ruixaren de petroli la caseta i li calaren foc. També es cremaren tres casetes i una bàscula el gener de 1904. L'enfrontament entre consumers i matuters podia provocar incidents. Per exemple, el novembre de 1881, l'alcalde de València s'entrevistà amb el governador civil per demanar-li protecció per al fielat d'Orriols, que els matuters amenaçaven amb calar-li foc. De vegades, els agents eren agredits per matuters, freqüentment carreters irats; altres vegades, aquells que portaven mercaderies eren víctimes dels punxons dels consumers, que no dubtaven a brandar els revòlvers. La premsa arrebegava periòdicament denúncies d'abusos: persones obligades a guardar llargues cues o a ser objecte d'escorcolls amb poca cura, com els que es practicaven al tramvia que arribava per l'Albereda o als de la línia de Catarroja, que eren controlats al fielat de la Creu Coberta. L'agost de 1906, una llauradora de Rafelbunyol va veure com els consumers del fielat del carrer Sagunt introduïen els punxos per una cistella de bresquilles que havia de dur a la ciutat i llançaven a perdre les fruites, tot perquè no volgué donar-les a tastar als consumers. Un mes després un home gran fou apallissat al mateix fielat. L'alcalde, José Sanchis Bergón, semblava disposat a aturar els excessos. Convocà reunions, però foren inútils, també per l'augment de la conflictivitat laboral. Quasi coincidint amb la incorporació del nou alcalde, Miguel Paredes García, els consumers declararen una vaga. El 22 de gener de 1907 hi hagueren conflictes. A l'Estació del Nord actuà el piquet. Una crònica relata: «A la llegada de los trenes, una comisión daba cuenta de lo que ocurría á los ordinarios y pasajeros que traian géneros sujetos al impuesto de consumos. La noticia, como es natural, era recibida por los viajeros con gran júbilo y algazara, presentando un efecto de cinta cinematográfica el desfile apresurado que hacían por los diferentes huecos de la estación». Cal recordar que, al cinema primitiu, com que la velocitat del projector generalment era més ràpida que aquella amb la qual el «cameràman» havia rodat el manubri de la càmera, els personatges apareixien accelerats. En total, es destruïren quaranta-quatre casetes. Per resoldre el conflicte, es constituí una comissió d'arbitratge. El dia 23 continuaren els enfrontaments i foren detingudes quatre persones: Manuel Granero Granero, Pedro Eseberri Contini, José Martínez Badía i Mariano Valero Martínez. Els tres primers pertanyien a la comissió d'arbitratge, en representació dels vigilants de consums. Les mobilitzacions es mantingueren alguns dies més i els disturbis arribaren a la premsa estrangera. La revista «Caras y caretas» de Buenos Aires informà del conflicte i publicà tres fotografies, una amb el peu: «El público, en el Puente del Mar, aplaudiendo a los introductoros de matute». Cal dir que l'esmentat Manuel Granero Granero fou el pare de Manuel Granero Valls, que, quan el conflicte dels fielats, era un xiquet de quatre anys, però que, amb el temps, arribaria a ser un dels toreros valencians més importants. Com se sap, fou mort per «Pocapena» el maig del 1922. Per les revoltes i els incidents, el govern de Canalejas suprimí l'impost de consums, que fou reintroduït posteriorment i es mantingué fins el 1963, aproximadament, quan fou definitivament retirat. Amb la desaparició dels fielats, s'extingiren aquells consumers i matuters. [A l'article anterior on diu Lucas Martín ha de dir Lucas Marco].

[Compartir en Facebook](#)

[Compartir en Twitter](#)

Contenido para ti

Miedo a un brexit en el socialismo valenciano

02-07-2017

En busca de la sombra de los árboles

02-07-2017

Unas catas hallan un enterramiento de rito musulmán en la Granja de Sinyent

02-07-2017

Adrián Márquez: "La gente se ríe, pero el Ontinyent puede subir a Primera"

02-07-2017

Un campo de minas en València que distrae para la reconquista del poder

02-07-2017

Golpe al comarcal

02-07-2017

Enlaces recomendados: Premios Cine

Levante
EL MERCANTIL VALENCIANO
[Mapa web](#)

C. Valenciana

València
El tiempo
Transportes en València
Tráfico en València
Cartelera de cine
Fallas
Servicios

Clasificados

tucasa.com
Iberpisos
Iberanuncio
Ibercoches
Iberempleo
Anuncios breves
Cambalache

Especiales

Lotería Navidad
Lotería el Niño
Fórmula 1
Motogp
Premios Cine
Calendario Laboral
Calendario Escolar

levante-emv.com

Contacto
Atención al lector
Conózcanos
Localización
Política Medioambiental
Aviso legal
Política de cookies

Publicidad

Publicidad

Otras webs del Grupo Editorial Prensa Ibérica

Otras webs del Grupo Editorial Prensa Ibérica

Diari de Girona | Diario de Ibiza | Diario de Mallorca | Empordà | Faro de Vigo | Información | La Opinión A Coruña | La Opinión de Málaga | La Opinión de Murcia | La Opinión de Tenerife | La Opinión de Zamora | La Provincia | La Nueva España | Levante-EMV | Mallorca Zeitung | Regió 7 | Superdeporte | The Adelaide Review | 97.7 La Radio | Euroresidentes | Lotería Navidad | Premios Cine

© Editorial Prensa Valenciana, S.A. Todos los derechos reservados.

[Aviso Legal](#) | [Política de Privacidad](#) | [Política de Cookies](#)